

ความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารจัดการศึกษาของ ผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่
ในกลุ่มรัตนโกสินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
กรุงเทพมหานคร

นิชากานต์ บุญรุ่ง

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารจัดการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่ ในกลุ่มรัตนโกสินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร โดยจำแนกตามเพศ และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูโรงเรียนขนาดใหญ่ ในกลุ่มรัตนโกสินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร จำนวน 108 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเป็นแบบสอบถาม 3 ตอน ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามปลายเปิดเป็นการสอบถามความพึงพอใจของครูต่อการบริหารจัดการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่ในกลุ่มรัตนโกสินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร จำนวน 4 ด้าน โดยมีลักษณะเป็นชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ จำนวน 50 ข้อ ตอนที่ 3 เป็นข้อเสนอแนะมีลักษณะเป็นแบบปลายเปิด ได้ผ่านการตรวจจากผู้เชี่ยวชาญและการทดสอบคุณภาพเครื่องมือโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถาม ทั้งฉบับเท่ากับ 0.97 นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์สำหรับข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม โดย

แจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) ข้อมูลเกี่ยวกับความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารจัดการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่ในกลุ่มรัตนโกสินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลโดยหา ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การทดสอบค่าที (t-test) และ การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) และนำไปทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ตามวิธีของ Scheffe

คำสำคัญ

ความพึงพอใจของครูต่อการบริหารการศึกษาของผู้บริหาร

บทนำ

การศึกษาเป็นกระบวนการสำคัญที่จะช่วยให้คนมีความรู้ความสามารถ ที่จะปรับตัว ให้เขาอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข มีการปรับปรุงพัฒนาสังคม ให้เป็นสังคมที่น่าอยู่ น่าอาศัย ซึ่งตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กำหนดความมุ่งหมายของการศึกษาไว้ว่า “เพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถ อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข” การศึกษาจึงเป็นปัจจัยสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาประเทศ ทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม องค์ประกอบที่สำคัญในการดำเนินการจัดการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้ปฏิบัติงานในสถานศึกษาย่อมมีบทบาทสำคัญ ครูและบุคลากรทางการศึกษา มีความตั้งใจในการทำงาน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้น ผู้บริหาร

สถานศึกษา ย่อมเป็นปัจจัยสำคัญ ที่จะสร้างขวัญและกำลังใจให้กับครูได้ปฏิบัติงาน ครูและบุคลากรจะมี ความตั้งใจในการสอน เพื่อให้ลูกศิษย์ของตนเองมีความรู้อย่าง เต็มที่ อาคม วัชโรสง (2547, หน้า 122) กล่าวว่า “การที่ครูมีขวัญที่ดีจะช่วยให้การ ปฏิบัติงานเป็นไปด้วยความราบรื่นมากกว่า ที่ครูมีขวัญต่ำ จากการวิจัยของคูเปอร์ (Cooper, 1974, p. 31-33) พบเช่นกันว่า ขวัญของครูมีผลต่อประสิทธิภาพในการสอน ฉะนั้นจึงยืนยันได้ว่าขวัญของครูย่อมมีผลกระทบต่อ ประสิทธิภาพการสอนของครู ซึ่ง ส่งผลโดยตรงต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนด้วย”

การพัฒนาการศึกษาจึงเป็นหน้าที่ของผู้บริหารต่อสร้างขวัญ กำลังใจให้แก่ครู และบุคลากรทางการศึกษา เพื่อให้เกิดความมั่นใจ มีความรู้สึกที่ดีต่องานและ สภาพแวดล้อม ของงาน ตลอดจนมีความรู้สึกที่ดีต่อผู้บริหารสถานศึกษา การสร้างขวัญ กำลังใจให้แก่ครู และบุคลากรทางการศึกษาโดยอาศัยทฤษฎีความต้องการของมนุษย์ ของมาสโลว์ (Maslow, 1954, p. 370-369) เสนอไว้ว่า คือ มนุษย์มีความต้องการ 5 ชั้น คือ ความต้องการทางกายภาพ ความต้องการความปลอดภัย ความต้องการทางสังคม ความต้องการการยอมรับ และความต้องการความสำเร็จสมหวัง ขวัญเป็นความรู้สึกของ บุคลากรที่มีต่อสภาพแวดล้อม การทำงาน และเพื่อนร่วมงาน ถ้าครูและบุคลากรมีขวัญ ดีก็จะเกิดความร่วมมือในการทำงาน จึงเป็นหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาที่จะต้อง หมั่นตรวจสอบ หรือวัดขวัญของครู และบุคลากรอยู่เป็นระยะ เพื่อจะได้จัด สภาพแวดล้อมเกี่ยวกับงานและสังคมให้เอื้อต่อการเกิดขวัญแก่ครูและบุคลากร อันจะ ส่งผลต่อความร่วมมือร่วมใจในการทำงานให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ

นอกจากขวัญและกำลังใจในการทำงานของครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ ส่งผลทำให้ เกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผลต่อหน้าที่การงานแล้ว ความพึงพอใจ ของครูและบุคลากร ทางการศึกษาย่อมมีผลต่อการจูงใจบุคคลให้มีความกระตือรือร้น และตั้งใจทำงาน ทำให้เกิด ความร่วมมือร่วมใจให้งานบรรลุผลสำเร็จอย่างมี

ประสิทธิภาพ องค์ประกอบที่ส่งผลต่อความพึงพอใจโดยการศึกษาของ สมิท เคนดอลล์ และฮูลิน (Smith, Kendall and Hulin. 1969, p. 89) มีองค์ประกอบอยู่ 5 ประการ ได้แก่ ลักษณะของงาน ค่าตอบแทน โอกาสก้าวหน้า การปกครองบังคับบัญชา และเพื่อนร่วมงาน นอกจากนี้ ยังอ้างอิงทฤษฎีสองปัจจัยของ เฮิร์ซเบอร์ก มูซเนอร์ และสไนเดอร์แมน (Herzberg, Mausner and Snyderman, 1959, p. 113) ที่เชื่อว่า คนเราต้องการความพึงพอใจในการทำงาน (ปัจจัยกระตุ้น) ซึ่งประกอบไปด้วยความสำเร็จของงาน การยอมรับนับถือ ลักษณะของงาน ความรับผิดชอบ และความเจริญก้าวหน้า ส่วนความไม่พึงพอใจ (ปัจจัยค้ำจุน) ซึ่งประกอบไปด้วย นโยบายความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล การปกครองบังคับบัญชา สภาพแวดล้อมและเงินเดือน โดยผู้บริหารสถานศึกษาต้องจัดสิ่งเหล่านี้ให้แก่ครูและบุคลากร ทางการศึกษา และสร้างในสิ่งที่ถูกต้องและเป็นธรรม เพื่อให้เขาได้ทำงานอย่างมีความสุข ถ้าหากบุคลากรได้รับความพึงพอใจไม่เพียงพอเขาก็จะทำงานแย่ลง ส่งผลทำให้เกิดความไม่พึงพอใจต่อผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานอีกด้วย

นอกจากนี้ในสภาพปัจจุบันได้มีการปรับเปลี่ยนโครงสร้าง โดยเฉพาะการบริหารการศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546, หน้า 26) กล่าวถึง ในแผนพัฒนาการศึกษาระยะที่ 9 (พ.ศ. 2545-2549) เป็นช่วงที่หน่วยทางการศึกษาทุกระดับได้รับผลกระทบทางความเปลี่ยนแปลง โดยเฉพาะโครงสร้างองค์กร สายการบริหารงานระบบงบประมาณ วัฒนธรรม และค่านิยม ในการทำงาน ดังนั้น การปรับเปลี่ยนโครงสร้างดังกล่าวข้างต้น เพื่อให้สถานศึกษามีความคล่องตัว มีอิสระในการบริหารจัดการ โดยหลักการของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 บัญญัติมาตรา 39 กำหนดให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหาร และการจัดการศึกษา ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารบุคคล และการบริหาร ทั่วไป ให้ถึงสถานศึกษาทุกแห่ง

จากหลักการและเหตุผลดังกล่าวข้างต้น การบริหารสถานศึกษาของผู้บริหาร จะให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล ต้องอาศัยครูและบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนขนาดใหญ่ในกลุ่มรัตนโกสินทร์ ซึ่งเป็นโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร โรงเรียนมีภารกิจในการจัดการศึกษาเพื่อสนองนโยบายของรัฐ จึงมีความพยายามที่จะจัดการศึกษาในโรงเรียน ให้มีคุณภาพสอดคล้องกับแนวทางการปฏิรูปการศึกษา โดยการสร้างความร่วมมือ สร้างขวัญกำลังใจ การสร้างความพึงพอใจต่อการบริหารทั้ง 4 งาน ได้แก่ งานวิชาการ งานงบประมาณ งานบุคคล และงานบริหารทั่วไป ถ้าการบริหารโดยครู และบุคลากรทางการศึกษามีส่วนร่วม มีความพึงพอใจ ภารกิจการงานต่างๆ ก็จะประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยมีเป้าหมายการจัดการศึกษา คือ ทำให้ผู้เรียนเป็นคนดี เก่ง และ มีความรู้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546, หน้า 30)

ดังที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น ผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่ในกลุ่มรัตนโกสินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ว่ามีความพึงพอใจในงานใดบ้าง และไม่พอใจในงานใดบ้าง เพื่อเป็นแนวทางในการ แก้ไข และปรับปรุงในงานนั้นๆ และเพื่อตอบสนองความพึงพอใจให้แก่ครูและบุคลากรทางการ ศึกษาให้ปฏิบัติงานอย่างมีความสุข ทำให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารจัดการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่ในกลุ่มรัตนโกสินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร

2. เพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารจัดการศึกษาของ
ผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่ในกลุ่มรัตนโกสินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษากรุงเทพมหานคร โดยจำแนกตามเพศและประสบการณ์ในการทำงาน

สมมุติฐานการวิจัย

1. ครูที่มีเพศต่างกัน จะมีความพึงพอใจต่อการบริหารจัดการศึกษาของ
ผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่ในกลุ่มรัตนโกสินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษากรุงเทพมหานคร แตกต่างกัน
2. ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน จะมีความพึงพอใจต่อการบริหาร
จัดการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่ในกลุ่มรัตนโกสินทร์ สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร แตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายที่จะศึกษา ความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารจัดการ
การศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่ในกลุ่มรัตนโกสินทร์ สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียน
ขนาดใหญ่ในกลุ่มรัตนโกสินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
กรุงเทพมหานคร จำนวน 150 คน

2.2 ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียน
ขนาดใหญ่ในกลุ่มรัตนโกสินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
กรุงเทพมหานคร ใช้การเปิดตารางการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง ของ Krejcie and Morgan
จำนวน 108 คน จากประชากรจำนวน 150 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

1.ตัวแปรต้น ได้แก่ โรงเรียนขนาดใหญ่ในกลุ่มรัตนโกสินทร์ สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร จำแนก ตามเพศ และ
ประสบการณ์การปฏิบัติงาน

2.ตัวแปรตาม ได้แก่ ความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารจัดการศึกษา
ของผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่ในกลุ่มรัตนโกสินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ตามขอบข่ายการบริหารโรงเรียน 4 ด้าน คือ
1.) การบริหารวิชาการ 2.) การบริหารงานงบประมาณ 3.) การบริหารงานบุคคล 4.)
การบริหารงานทั่วไป

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารจัดการศึกษาของผู้บริหาร
โรงเรียนขนาดใหญ่ในกลุ่มรัตนโกสินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษากรุงเทพมหานคร

2. นำผลการวิจัยที่ได้ใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการบริหาร โรงเรียนขนาดใหญ่ในกลุ่มรัตนโกสินทร์สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง เป็นแบบสอบถามมี 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลทั่วไป ของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาน้อมเกล้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 จำนวน 4 ด้าน คือ การบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ลักษณะเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) 5 ระดับ คือ

- 1 หมายถึง ความพึงพอใจต่อการบริหารงานน้อยที่สุด
- 2 หมายถึง ความพึงพอใจต่อการบริหารน้อย
- 3 หมายถึง ความพึงพอใจต่อการบริหารงานปานกลาง
- 4 หมายถึง ความพึงพอใจต่อการบริหารงานมาก
- 5 หมายถึง ความพึงพอใจต่อการบริหารงานมากที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม นอกเหนือจากที่มีในตอนที่ 2

สรุปผลการวิจัย

1.ความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารจัดการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่ ในกลุ่มรัตนโกสินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก

2.ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารจัดการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่ ในกลุ่มรัตนโกสินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร จำแนกตามเพศ โดยรวมไม่แตกต่างกันและเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ไม่มีความแตกต่างกันในทุกด้าน

3.ครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกันมีความพึงพอใจต่อการบริหารจัดการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่ ในกลุ่มรัตนโกสินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2 ดังนั้นผู้วิจัยจึงนำทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ตามวิธีการของ Scheffe พบว่า โดยรวมครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน 5-10 ปีขึ้นไป มีความพึงพอใจต่อการบริหารจัดการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่ ในกลุ่มรัตนโกสินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อยกว่าครูที่ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานมากกว่า 10 ปีขึ้นไป และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไป ครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานมากกว่า 10 ปีขึ้นไป และครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน 5-10 ปี มีความพึงพอใจต่อการบริหารจัดการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่ ในกลุ่มรัตนโกสินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานครอยู่ในระดับมากกว่าครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานน้อยกว่า 5 ปี

จากการวิจัย สามารถนำผลการวิจัยไปเป็นข้อมูลสารสนเทศ ในการพัฒนาการบริหารจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลจนบรรลุเป้าหมายของสถานศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ และนำไปใช้ในการปรับและวางแผนพัฒนาด้านการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนในเขตพื้นที่ใกล้เคียงและระดับจังหวัดต่อไป